

Sygn. akt I ACa 1498/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący : SSA Małgorzata Stanek

Sędziowie: SA Hanna Rojewska (spr.)

SA Krystyna Golinowska

Protokolant: stażysta Iga Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2016 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **A. S.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Szełowi (...) Zarządu (...) w B.**

o odszkodowanie

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 13 sierpnia 2015 r. sygn. akt I C 104/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od Skarbu Państwa - Szefa a Rejo nowego Zarządu Infrastruktury w B. na rzecz A. S. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu k osztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym .**

Sygn. akt I ACa 1498/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Sieradzu w sprawie z powództwa A. S. przeciwko Skarbowi Państwa - Szełowi (...) Zarządu (...) w B. o odszkodowanie zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 73.050 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty (pkt.1) oraz kwotę 2.033 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt.3); wobec cofnięcia pozwu umorzył postępowanie co do kwoty 57.933 zł (pkt.2); nie obciążył powódki A. S. pozostałymi kosztami procesu (pkt.4) oraz nakazał pobrać od pozwanego Skarbu Państwa - Szefa (...) Zarządu (...) w B. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 3.593,68 zł tytułem zwrotu części wydatków w sprawie poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa (pkt.5).

Powyższy wyrok zapadł na podstawie poczynionych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych, z których wynika, że powódka A. S. jest właścicielem nieruchomości, położonej miejscowości C., powiat (...), gmina B., województwo (...), składającej się z działki o nr ewidencyjnym 306 o powierzchni 0,40 ha, dla której Sąd Rejonowy w Łasku V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr KW (...).

Nieruchomość powódki znajduje się w miejscowości C., która usytuowana jest w północnej części gminy B., w środkowej części powiatu (...). Nieruchomość ta znajduje się na północ od B., przy asfaltowej drodze gminnej, łączącej się z drogą nr (...). Działka posiada korzystne cechy przestrzenne. Teren jest uzbrojony w energię elektryczną, wodociąg z przyłączami do nieruchomości. Zabudowę działki stanowi murowany budynek, zrealizowany na podstawie pozwolenia na budowę z dnia 28.12.1994 r. Inwestycja została zakończona w październiku 1997 r. Jest to obiekt parterowy z trzema poziomami mieszkalnymi, w tym z poddaszem częściowo użytkowym. Ściany konstrukcyjne są warstwowe grubości 41 cm, wykonane z cegły kratówki, styropianu i siporeksu, bez tynku elewacyjnego. Budynek posiada dwuspadowy dach o konstrukcji drewnianej, w części poddasza mieszkalnego jest ocieplony wełną mineralną. Pokryty jest blacho - dachówką na pełnym deskowaniu. Podstawowe parametry budynku wskazują, że powierzchnia zabudowy wynosi 134,2 m², powierzchnia całkowita 216,33 m², powierzchnia użytkowa 123,3 m². Elementy wykończeniowe budynku stanowią okładziny ścienne w postaci tynków gładkich i gładzi pomalowanych farbami emulsyjnymi. Na okładziny podłogowe składają się terakota w łazience, wc i częściowo ciągach komunikacyjnych oraz panele podłogowe na pozostałych powierzchniach. Budynek posiada drewnianą, skrzynkową stolarkę okienną. Dom wyposażony jest w instalację elektryczną oraz wodną. Ogrzewany jest piecem na eko-groszek. Budynek posiada instalację wentylacyjną, grawitacyjną.

Gmina B. nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego, co wynika z art. 87 ust. 3 ustawy z 27 marca 1993 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, na podstawie którego obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uchwalone przed dniem 1 stycznia 1995 r., wygasły w dniu 31 grudnia 2003 r. Aktualnie obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, przyjęte uchwałą Rady Gminy w B. nr V/38/07 z 15 lutego 2007 r. Z informacji w nim zawartych, jak również w zaświadczeniu z dnia 06.11.2014 r. wystawionym przez Wójta Gminy B. wynika, że działka (...) znajduje się w różnych obszarach: 30 m od drogi na obszarach zabudowanych w proponowanej strefie ograniczonego użytkowania od lotniska, dalej do ok. 90 m od drogi na terenie przeznaczonym pod zabudowę mieszkaniową z towarzyszącymi usługami nieuciążliwymi oraz zabudowę letniskową i zabudowę zagrodową, pozostała część działki stanowią grunty rolne klasy III.

W dniu 09 lutego 2010 roku Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę Nr LI/1469/10 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania lotniska Ł. (Dz. U. Woj. (...) Nr 2010.88.689 z 29 marca 2010 roku). Przedmiotowa uchwała weszła w życie 13 kwietnia 2010 roku. Na jej podstawie obszar ograniczonego użytkowania został podzielony na dwa podobszary oznaczone symbolami A (podobszar, którego granicę wewnętrzną wyznacza granica terenu lotniska, zewnętrzną natomiast wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy - przydział czasu od godz. 22.00 do 6.00 - wyrażonego wskaźnikiem hałasu $L_{AeqN} = 50$ dB) i podobszar B (granice wewnętrzną wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy, wyrażonego wskaźnikiem hałasu $L_{AeqN} = 50$ dB, zewnętrzną granicę podobszaru B wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy, wyrażonego wskaźnikiem hałasu $L_{AeqN} = 45$ dB).

Uchwała Sejmiku Województwa (...) Nr (...) ogranicza właścicieli działek położonych w obszarze ograniczonego użytkowania w ten sposób, że nie mogą oni skutecznie dochodzić zaniechania emisji hałasu przez lotnisko. Ponadto w obszarze ograniczonego użytkowania wprowadzono następujące ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu:

1. w podobszarze A:

- a) zakaz przeznaczania terenu pod zabudowę mieszkaniową jedno- i wielorodzinną, zagrodową i zamieszkania zbiorowego oraz mieszkaniowo-usługową, z zastrzeżeniem paragrafu 10,
- b) zakaz tworzenia terenów rekreacyjno-wypoczynkowych,
- c) zakaz tworzenia stref ochronnych A uzdrowisk,

d) zakaz przeznaczania terenu pod budowę: szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,

2. w podobszarze B:

a) zakaz tworzenia stref ochronnych A uzdrowisk,

b) zakaz przeznaczania terenu pod budowę: szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, działających w porze nocy.

Nadto w obszarze ograniczonego użytkowania wprowadzono następujące ograniczenia w zakresie sposobu korzystania z terenu:

1. w podobszarze A:

a) zakaz budowy budynków jedno- i wielorodzinnych oraz zamieszkania zbiorowego, zagrodowego, mieszkaniowo - usługowego, szpitali, domów opieki społecznej, a także obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, z zastrzeżeniem paragrafu 10,

b) zakaz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w całości lub części na budynki mieszkalne jedno- i wielorodzinne, zamieszkania zbiorowego, mieszkaniowo - usługowego oraz na zabudowę zagrodową i na szpitale, domy opieki społecznej oraz obiekty związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, z zastrzeżeniem paragrafu 10,

2. w podobszarze B:

a) zakaz budowy szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, działających w porze nocy,

b) zakaz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w całości lub części na szpitale, domy opieki społecznej oraz obiekty związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, działających w porze nocy.

W podobszarze A dopuszczono zmianę sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na cele mieszkaniowe oraz budowę nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych jako towarzyszących innym funkcjom, na warunkach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu miejscowego, na warunkach określonych w decyzji o warunkach zabudowy,

Nieruchomość powódki A. S. znajduje się w całości podobszarze A.

Wartość rynkowa nieruchomości powódki została określona przy zastosowaniu metody porównawczej, polegającej na porównaniu parami. Dla potrzeb charakterystyki rynku nieruchomości wykorzystano wyniki badania i analizy transakcji rynkowych oraz cen kształtujących się na rynku lokalnym, obejmującym powiat (...) i sąsiednie. Kryterium doboru stanowiło uwarunkowanie porównywalnością cech poszczególnych nieruchomości. Utrata wartości nieruchomości powódki została określona przez biegłego rzeczoznawcę na łączną kwotę 31.840 zł. Wskaźnik utraty wartości dla podobszaru A biegły określił bowiem na 9,9%.

Usytuowany na należącej do powódki nieruchomości budynek mieszkalny nie spełnia obowiązujących wymogów i nie zapewnia należytego klimatu akustycznego. W celu ochrony akustycznej konieczne jest poczynienie nakładów, których łączne koszty biegły K. N. określił na kwotę 41.210 zł brutto (38.157 zł netto).

Przy tak ustalonym stanie faktycznym oraz po dokonaniu oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, Sąd Okręgowy uznał, że powódka wskutek wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, obejmującego stanowiącą jej własność nieruchomość, poniosła szkodę polegającą na ograniczeniu w sposobie korzystania z niej,

a w konsekwencji - zmniejszeniu jej wartości. Wskutek ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania uchwałą Sejmiku Województwa (...) Nr (...) (Dz. U. Woj. (...) Nr 2010.88.689 z 29 marca 2010 roku) w podobszarze A, na terenie którego usytuowana jest należąca do powódki nieruchomość, wprowadzono ograniczenia dotyczące w szczególności zakazu zabudowy i zmiany sposobu użytkowania, co powoduje degradację mieszkaniowej funkcji urbanistycznej. W związku z powyższym powstała po stronie powódki szkoda w postaci obniżenia wartości jej nieruchomości z powodu ograniczeń przewidzianych powołaną uchwałą, a nadto istnieje związek przyczynowy, o którym mowa w art. 361 § 1 k.c.

Sąd pierwszej instancji wskazał nadto, że w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania pozostaje nie tylko obniżenie wartości nieruchomości, będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści uchwały o utworzeniu obszaru (zwłaszcza dotyczących ograniczeń zabudowy), lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że wskutek wejścia w życie rozporządzenia dochodzi do zawężenia granic własności (art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c.), i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania. Powódka nie może skutecznie dochodzić zaniechania immisji hałasu przez lotnisko, w związku z czym doszło do zawężenia przysługujących jej, wynikających z prawa własności, uprawnień związanych z podejmowaniem działań ochronnych wobec swojej własności.

Dalej Sąd Okręgowy podkreślił, że wbrew twierdzeniom pozwanego nie można oceniać zasadności dochodzonego przez powódkę roszczenia odszkodowawczego przez pryzmat ograniczeń w sposobie dotychczasowego korzystania ze stanowiącej jej własność nieruchomości jako odnoszących się do gruntów o charakterze rolnym. Dla nieruchomości powódki bowiem brak jest planu zagospodarowania przestrzennego, przy braku decyzji o warunkach zabudowy niejednokrotnie powstają wątpliwości odnośnie potencjalnej możliwości sposobu zagospodarowania nieruchomości. Nieruchomość powódki ma jednak częściowo charakter budowlany. Powódka mogła zatem dotychczas dokonać podziału nieruchomości i rozporządzać powstałymi działkami z uwzględnieniem takiego ich przeznaczenia. Z tych też względów ograniczenie w sposobie dotychczasowego korzystania z nieruchomości należy badać pod kątem utraty zdolności swobodnego wykorzystania nieruchomości na cele budownictwa i tylko w tej części podlega ocenie pod kątem spadku jej wartości.

Wskutek zatem uszczuplenia zakresu i sposobu dotychczasowego korzystania z nieruchomości oraz zmuszenia właścicieli do zmiany dotychczasowego jej przeznaczenia, co wynika z utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania w obrębie którego usytuowana jest stanowiąca własność powódki nieruchomość, doznała ona szkody obejmującej obniżenie jej wartości.

Sąd Okręgowy uznał, że wartość należącej do powódki nieruchomości uległa obniżeniu również z uwagi na samo położenie w okolicach lotniska wojskowego w Ł. i na skutek hałasu związanego z jego funkcjonowaniem, niewątpliwie negatywnie postrzeganego przez potencjalnych nabywców nieruchomości. Zainteresowanie nabyciem nieruchomości w okolicach lotniska spadło, a potencjalni nabywcy mogą być skłonni do kupna nieruchomości położonych w obszarze ograniczonego użytkowania, ale za odpowiednio niższą cenę.

Wobec powyższego, mając na uwadze opinię biegłego rzeczoznawcy K. N., Sąd Okręgowy ustalił, że wartość rynkowa należącej do powódki nieruchomości uległa obniżeniu o kwotę 31.840 zł. W konsekwencji właśnie ta kwota podlegała zasądzeniu na rzecz powódki.

Sąd podkreślił, że biegły sądowy K. N. (2) wszechstronnie określił tendencje na rynku nieruchomości w strefie ograniczonego użytkowania, jak i poza nią, biorąc pod uwagę szereg okoliczności mających wpływ na ceny nieruchomości. Nie budził wątpliwości wpływ obszaru ograniczonego użytkowania lotniska w Ł. na wartość nieruchomości tam położonych, co spowodowało, iż ceny uzyskiwane za nieruchomości położone na obszarze ograniczonego użytkowania były niższe od cen podobnych nieruchomości położonych poza tym obszarem. Sąd wskazał, że utrata wartości nieruchomości powódki związana jest z położeniem nieruchomości w strefie obszaru ograniczonego użytkowania ustanowionego dla lotniska w Ł. i obejmuje uciążliwości związane z funkcjonowaniem lotniska, przede wszystkim w postaci hałasu. Nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy to, czy po utworzeniu

obszaru normy hałasu w rzeczywistości są przekraczane, skoro skutek w postaci obawy przed ich przekroczeniem już wystąpił w świadomości społecznej, a to skutkowało spadkiem wartości nieruchomości. Opierając się na opinii biegłego sądowego K. N. (2) Sąd pierwszej instancji stwierdził istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, a zmianami cen, w tym spadkiem wartości rynkowej nieruchomości powódki. Zdaniem Sądu Okręgowego sama świadomość ponadnormatywnych immisji (hałasu), wynikająca z samego faktu wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, niewątpliwie ujemnie wpływa na atrakcyjność nieruchomości, a dodatkowo usankcjonowanie generowania tych immisji uniemożliwia właścicielowi wystąpienie o ochronę przed nimi na drodze prawnej. Normalny (adekwatny) związek przyczynowy zachodzi wówczas, gdy według empirycznie poznanych praw rządzących określoną sferą życia człowieka i występujących w tej sferze prawidłowości określony fakt jest skutkiem innego określonego faktu. W ocenie Sądu Okręgowego tak rozumiany związek przyczynowy istnieje w rozpoznawanej sprawie. Niewątpliwym jest bowiem związek spadku wartości nieruchomości z zakłóceniami w korzystaniu z niej wywołanymi sąsiedztwem lotniska, które generuje hałas i nakazem znoszenia tego hałasu bez możliwości skorzystania z roszczenia negatoryjnego z art. 222 § 2 k.c. Nie sprzeciwiała się przy tym żądaniu pozwu okoliczność, że utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania po części spowodowane jest wypełnianiem zadań o charakterze użyteczności publicznej. Zadania w tym zakresie winny być bowiem realizowane z poszanowaniem prawa własności.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy uznał, że powódka wykazała, iż wartość objętych rozpoznawanym żądaniem nieruchomości uległa zmniejszeniu z uwagi na objęcie jej obszarem ograniczonego użytkowania, wprowadzonym rozporządzeniem Sejmiku Województwa (...) z dnia 9 lutego 2010 roku w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania lotniska Ł..

Obowiązek naprawienia szkody po stronie pozwanej polegający na uiszczeniu odpowiedniej sumy pieniężnej, powstał z chwilą wyrządzenia powodowi szkody, tj. z chwilą wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) Nr (...), kształtującej zakres koniecznych do wykonania nakładów rewitalizacyjnych i obligujący do ich poczynienia. Poniesienie nakładów pozwala na uniknięcie hałasu przekraczającego poziomy normatywny i przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności nieruchomości, jednak nie wpływa na podniesienie jej ceny z uwagi na lokalizację w strefie ograniczonego użytkowania.

Także w ocenie Sądu koszty związane z zapewnieniem w budynku mieszkalnym powódki właściwego klimatu akustycznego są bezpośrednim uszczerbkiem związanym z ustanowieniem stref ograniczonego użytkowania. Budynek przeznaczony na potrzeby mieszkaniowe wymaga ochrony akustycznej, podlegając tym samym ochronie przed hałasem na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Usytuowany na należącej do powódki nieruchomości budynek mieszkalny nie spełnia obowiązujących wymogów i nie zapewnia należytego klimatu akustycznego. W celu ochrony akustycznej konieczne jest poczynienie nakładów, których łączne koszty biegły K. N. określił na kwotę 41.210 zł brutto (38.157 zł netto). Koszty te mają zapewnić właściwy klimat akustyczny obiektu i odzwierciedlają zakres nakładów, których powódka dotychczas nie poczyniła, co jednak nie stoi na przeszkodzie w dochodzeniu odszkodowania, bowiem roszczenie o zasądzenie kosztów potrzebnych do rewitalizacji akustycznej budynku nie jest uzależnione od uprzedniego poniesienia tych wydatków. Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy wskazał, że zastosowanie rozwiązań technicznych koniecznych dla spełnienia przez budynek wymagań akustycznych nie niweluje wszystkich niedogodności związanych z ustanowieniem strefy ograniczonego użytkowania. Po pierwsze bowiem, uległa istotnemu zmniejszeniu funkcjonalność siedliska na przestrzeni znajdującej się poza budynkami. Co więcej konieczność stosowania klimatyzatora wiąże się nie tylko ze zwiększonym zużyciem energii elektrycznej, lecz również nie zapewnia wentylacji w sposób tożsamy z naturalnym przepływem powietrza.

W związku z tym Sąd Okręgowy uznał, że powódce przysługuje odszkodowanie w łącznej wysokości 73.050 zł, obejmującej kwotę 31.840 zł, o którą zmniejszyła się wartość przedmiotowej nieruchomości na skutek utworzenia strefy ograniczonego użytkowania wokół lotniska wojskowego w Ł. oraz kwotę 41.210 zł (brutto) stanowiącą koszt nakładów, jakie powódka zmuszona jest poczynić w celu rewitalizacji akustycznej budynku.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., zasądzając je od dnia 26 czerwca 2012 roku - tj. od dnia wymagalności świadczenia, czyli zgodnie z żądaniem pozwu.

Z uwagi na to, że powódka cofnęła pozew co do kwoty 57.933 zł ze zrzeczeniem się roszczenia, Sąd Okręgowy umorzył postępowanie w tym zakresie na mocy art. 203 § 1 k.p.c. O kosztach postępowania orzekł na podstawie art. 100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w części, tj. w pkt 1, pkt 3, pkt 4 i pkt 5, zarzucając mu:

1) naruszenie przepisów postępowania, t.j.:

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uznanie za nieprzydatną dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy opinię biegłej B. M. (1), pomimo że opinia ta ustala rzeczywisty, możliwy wpływ wejścia w życie uchwały na cenę rynkową nieruchomości powódki;

b) art. 233 § 1 k.p.c., oceniając sporządzone w sprawie opinie biegłego K. N. (2) jako „wiarygodne i przydatne”, pomimo, że w opinii tej ustala się nieweryfikowalny uszczerbek, niemający związku z lokalnymi trendami cen rynkowych;

c) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c., polegające na oparciu rozstrzygnięcia o nieweryfikowalne wywody prawne, zawarte w opinii biegłego K. N. (2).

d) art. 99 k.p.c. w zw. z art. 11 ust 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa oraz w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej mocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) przez rozliczenie kosztów procesu z pominięciem wyodrębnienia kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa;

e) art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, poprzez jego błędne zastosowanie wyrażające się w jego niezastosowaniu;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego, t.j.:

a) art. 129 ust. 2 ustawy - Prawo ochrony środowiska w zw. z art. 361 § 1 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że uszczerbek w majątku powódki, polegający na obniżeniu wartości nieruchomości, pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z ograniczeniami określonymi w uchwale Sejmiku Województwa (...) z dnia 9 lutego 2010 roku,

b) art. 481 §1 k.c. w zw. z art. 363 § 2 k.c. w zw. z art. 129 ust. 2 ustawy - Prawo ochrony środowiska, wykładanych w świetle art. 316 §1 k.p.c., poprzez błędną wykładnię - polegającą na przyjęciu, że odsetki od pieniężnego świadczenia odszkodowawczego, przewidzianego w art. 129 ust. 2 ustawy - Prawo ochrony środowiska należą się od daty wcześniejszej niż data wyrokowania.

W następstwie powyższych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części i zasądzenie kosztów postępowania za I instancję na rzecz pozwanego od powódki, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa-Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, w każdym zaś przypadku o zasądzenie kosztów postępowania za II instancję na rzecz pozwanego od powódki, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa-Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów zastępstwa adwokackiego za II instancję wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

W ocenie Sądu II instancji przede wszystkim nie zasługiwały na uwzględnienie zarzuty skarżącego dotyczące naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c., których treść sprowadza się do braku wszechstronnego rozważenia przez Sąd pierwszej instancji materiału dowodowego oraz nienależytej oceny dowodów z opinii biegłych sądowych.

Odnosząc się do wywiedzionych w tym zakresie zarzutów na wstępie wskazać należy, iż według ugruntowanego w orzecznictwie stanowiska, zarzut obrazy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać jedynie na zaprezentowaniu własnych, korzystniejszych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej oceny materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., sygn. akt II CKN 572/99). Jeżeli więc z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, chociażby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego nie uwzględnia związków przyczynowo – skutkowych, przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., sygn. akt II CKN 817/00).

W przedmiotowej sprawie z taką sytuacją nie mamy jednak do czynienia. Sąd Okręgowy, w wyniku prawidłowo przeprowadzonego postępowania dowodowego, uwzględniającego zasady rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 k.c.) ustalił bowiem wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, które znajdowały odzwierciedlenie w całościście zaferowanego przez strony materiału dowodowego. Dokonując zaś oceny tak zebranego materiału dowodowego nie naruszył reguł swobodnej oceny dowodów, wyznaczonych treścią przepisu art. 233 k.p.c., a w szczególności zasad logiki, wiedzy i doświadczenia życiowego.

Wbrew wątpliwościom skarżącego trafne było oparcie się przez Sąd pierwszej instancji, przy rozstrzygnięciu niniejszej sprawy, na opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości K. N., a podnoszone w apelacji zarzuty w zakresie nienależytej oceny tej opinii przez nieuwzględnienie przez Sąd Okręgowy, że opinia ta czyni ustalenia w zakresie nieweryfikowalnego uszczerbku związanego z lokalnymi trendami cen rynkowych oraz odmowy wiarygodności opinii biegłej sądowej B. M. (1), nie znajdują uzasadnienia.

Podkreślić należy, że dowód z opinii biegłego podlega ocenie Sądu (art. 233 § 1 k.p.c.). Tym niemniej nie można pomijać, że dowód z opinii biegłego nie jest dowodem subsydiarnym, przeciwnie Sąd dopuszcza dowód z opinii biegłego zawsze wówczas, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy konieczne są wiadomości specjalne (art. 278 § k.p.c.), a ocena w zakresie spadku wartości nieruchomości powódki z uwagi na jej położenie blisko lotniska wojskowego, konieczna dla rozważenia zasadności żądania odszkodowania, niewątpliwie wymagała wiadomości specjalnych. Bezspornie ocena Sądu nie może wkraczać w sferę wiedzy specjalistycznej. Sąd dokonuje natomiast oceny opinii biegłego na podstawie kryteriów zgodności z zasadami logiki, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia skuteczności wyrażonych w niej wniosków, bez, co raz jeszcze należy podkreślić, wkraczania jednakże w sferę wiedzy specjalistycznej (por. wyrok SN z dnia 19.12.1990 r., I PR 148/90, OSP 1991, z. 11–12, poz. 300; postanowienie SN z dnia 7.11.2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001, nr 4, poz. 64; wyrok z dnia 15.11.2000 r., IV CKN 1383/00, LEX nr 52544; wyrok SN z dnia 7.04.2005 r., II CK 572/04, LEX nr 151656). Aby ocena taka w ogóle była możliwa przyjmuje się, że integralnymi elementami treści każdej prawidłowo sporządzonej opinii winny być: sprawozdanie z dokonanych czynności i spostrzeżeń, odpowiedzi na postawione biegłemu pytania, udzielone w sposób kategoryczny i jego wnioski oraz uzasadnienie pozwalające na sprawdzenie przez Sąd logicznego toku rozumowania. Opinia powinna być także wyczerpująca, a zatem odnosić się do wszystkich kwestii zawartych w tezie dowodowej postanowienia Sądu (por. wyrok SN z dnia 19.05.1998 r., II UKN 55/98, OSNAPiUS 1999, nr 10, poz. 351), zawierać uzasadnienie sformułowane w sposób przystępny i zrozumiały także dla osób nieposiadających wiadomości specjalnych.

Tymczasem - wbrew wywodom apelującego - biegły sądowy K. N. rzeczowo, wnikliwie, wyczerpująco i przekonująco odniósł się zarówno do sformułowanej tezy dowodowej, jak i wszystkich wątpliwości stron, zwłaszcza strony pozwanej. Z przywołanego dowodu płyną jednoznaczne, kateryczne, logicznie i merytorycznie uzasadnione wnioski.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego biegły oparł się na prawidłowych danych dotyczących wycenianych nieruchomości, dokonał właściwego doboru nieruchomości podobnych, właściwie wychwyił cechy różniące nieruchomości podobne od nieruchomości wycenianych oraz dokonał właściwego ustalenia współczynników korygujących. Podkreślenia wymaga, że pisemna opinia biegłego była ustnie uzupełniana podczas ostatniej rozprawy w dniu 5 sierpnia 2015 r., na której biegły ustosunkował się do podniesionych zarzutów w zakresie niedogodności i ograniczeń wynikających z usytuowania nieruchomości. Wyjaśnił, że nie mógł oprzeć wyceny na transakcjach pochodzących z tej samej gminy, bowiem nie dotyczyły nieruchomości porównywalnych. Wobec tego poszukiwał transakcji z gmin ościennych i na nich oparł wycenę.

Zarzucając w apelacji błędną ocenę dowodów z opinii biegłych i przyjęcie jako podstawy do ustaleń opinii biegłego K. N. pozwany pomija, że w niniejszej sprawie również biegła B. M. ustaliła, że bliskość lotniska i wynikający z tego hałas skutkuje niższymi cenami nieruchomości i oszacowała ten spadek na kwotę 27.164 złotych (k. 266). Biegła B. M. przy tym wskazała, że wartość prac koniecznych do zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego budynku mieszkalnego i związana z tym konieczność wymiany okien, montażu 1 klimatyzatora oraz izolacji stropu na poddaszu mieszkalnym wynosi 19.517 złotych. Z kolei biegły K. N. wskazał na utratę wartości rynkowej nieruchomości, wyceniając ją na kwotę 31.840 złotych oraz wyceniając koszt rewitalizacji akustycznej brutto na kwotę 41.210 złotych. Słusznie przy tym Sąd pierwszej instancji uznał, że w przypadku opinii sporządzonej przez biegłą B. M., w zakresie danych przez nią wskazanych, nie można przeprowadzić matematycznego sprawdzenia obliczeń i ich obiektywnego zweryfikowania, co było podnoszone w trakcie procesu. Tymczasem biegły K. N. dokładnie wskazał, z jakiej literatury fachowej korzystał przy sporządzeniu opinii, wyjaśnił z jakich przyczyn przyjęta poprzez niego metoda jest prawidłowa i prowadzi do uzyskania adekwatnych wyników. Powyższe skutkowało zatem prawidłowo uwzględnieniem na potrzeby przedmiotowej sprawy właśnie opinii biegłego K. N. (2).

Podkreślić przy tym należy, że wbrew zarzutom skarżącego, który jedynie w wybiórczy sposób odczytuje pisemną opinię biegłego K. N. (2), nie wynika aby wejście w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...) pozostawało bez wpływu na spadek wartości nieruchomości powódki. W opinii biegły bowiem we wnioskach końcowych wprost wskazuje, że obniżenie wartości nieruchomości stanowiących własność powódki ma związek z ograniczeniami przewidzianymi z tytułu utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania oraz koniecznością znoszenia hałasu związanego z funkcjonowaniem lotniska. Biegły podkreślił, że usytuowanie nieruchomości w strefie oddziaływania lotniska ma wpływ na jej rynkową wartość, zaś bezpośrednio uchwała nr LI/1469/10 Sejmiku Województwa (...) z dnia 9 lutego 2010 r. spowodowała istotne zmiany możliwości przeznaczenia i zagospodarowania nieruchomości w podobszarze A. Biegły wskazał w końcu, że z analizy transakcji odnotowanych w sąsiednich miejscowościach wynika, że wyższe ceny uzyskiwane były za nieruchomości położone poza obszarem oddziaływania niż w obrębie tego obszaru. W odbiorze uczestników rynku czynnikiem negatywnym jest hałas, a potencjalni nabywcy są skłonni zawierać transakcje, ale za odpowiednio niższą cenę. W przypadku braku ograniczeń w zabudowie samo wejście w życie uchwały nr LI/1469/10 Sejmiku Województwa (...) nie wpłynęło w istotny sposób na zmianę cen, a relacje cenowe kształtowały się w miarę równomiernie przed wejściem w życie uchwały, jak i po wejściu. Jednak z datą tą wiąże się jednocześnie niemożność dochodzenia roszczeń o zaniechanie działań szkodliwych dla środowiska, przekraczających standardy jego ochrony, a przejawiających się w nadmiernej immisji hałasu. Uchwała sankcjonuje pewien stan uciążliwości, który dotychczas nie był uregulowany pomimo faktycznego występowania (k. 193-194).

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, że brak było podstaw do przyjęcia wniosków biegłej B. M. albowiem opinia biegłego K. N., oparta na pogłębionej analizie problemu, jest bardziej wszechstronna, a przy tym jasna i precyzyjna. Biegły przedstawił zastosowaną metodologię, a przeprowadzona przez niego szczegółowa analiza odpowiada zasadom logicznego rozumowania. Tym samym opinię tę uznać należy za przydatną dla rozstrzygnięcia sprawy oraz mogącą stanowić podstawę dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych. Sam fakt, że opinia innego

biegłego w swych końcowych wnioskach jest korzystniejsza dla pozwanego nie może stanowić podstawy do jej uwzględnienia.

Zaznaczyć przy tym należy, że rozważanie przez pozwaną wpływu ograniczeń w zakresie sposobu korzystania z nieruchomości na wartość nieruchomości jedynie w odniesieniu do powódki i to wyłącznie pod kątem możliwości dalszego zaspokajania przez nią potrzeb mieszkaniowych lub korzystania w dotychczasowy sposób prowadzi do nieuprawnionego zawężenia pojęcia szkody w rozumieniu art. 129 ust. 2 ustawy – Prawo o ochronie środowiska. Tymczasem, wspomniane ograniczenia dotyczące nieruchomości położonej na terenie obszaru ograniczonego użytkowania powodują konieczność ich znoszenia przez każdorazowego właściciela nieruchomości, a samo zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych nie wyczerpuje uprawnień właściciela do korzystania z rzeczy w granicach określonych treścią art. 140 k.c.

Istotą wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania jest ograniczenie właściciela w możliwości wykonywania przysługujących mu w odniesieniu do nieruchomości położonych w tym obszarze uprawnień właścicielskich z art. 140 k.c. Zauważenie tej okoliczności w treści opinii nie stanowi naruszenia przez biegłego art. 222 k.c., co sugeruje strona skarżąca.

Należy przy tym zaznaczyć, że samo zamieszczenie w opinii biegłego wywodów prawnych automatycznie nie powoduje nieprzydatności całego środka dowodowego, a jedynie jego części odnoszących się do kwestii prawnych, zastrzeżonych dla Sądu. W pozostałym zakresie, jeśli rozważania biegłego stanowią samodzielną konstrukcję, Sąd może na nich oprzeć swoje ustalenia i ocenę ustaleń faktycznych (por. Łukasz Błaszczak, Krystian Markiewicz „Dowody i postępowanie dowodowe w sprawach cywilnych”. Wyd. C.H.Beck Warszawa 2015 r. str.622).

Wobec powyższego zarzuty skarżącego w zakresie oceny dowodów nie mogły odnieść zamierzonego skutku, a poczynione w sprawie ustalenia faktyczne – jako w pełni prawidłowe – Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne, czyniąc je podstawą swego rozstrzygnięcia.

W zakresie zarzutu naruszenia przepisów postępowania pozwany zarzucił również Sądowi Okręgowemu naruszenie wskazanych precyzyjnie przepisów o kosztach postępowania, należnych Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, lecz i on okazał się nieuzasadniony. Wbrew bowiem twierdzeniom skarżącego brak jest jakichkolwiek podstaw dla proponowanego w apelacji sposobu rozliczenia kosztów procesu. Wnioskowane rozliczenie niewątpliwie prowadziłoby do zaprzeczenia zasadzie wyrażonej w art. 100 k.p.c., której istotą jest kompleksowe rozliczenie kosztów pomiędzy stronami sporu, bez względu na ich reprezentację w procesie.

Jak przyjmuje się w doktrynie i orzecznictwie stosunkowy podział kosztów procesu dotyczy ich całości, co oznacza przyjęcie za podstawę obliczeń sumy należności obu stron, którą dzieli się proporcjonalnie do stosunku, w jakim strony utrzymały się ze swoimi roszczeniami lub obroną, otrzymując w wyniku kwoty stanowiące ich udziały w całości kosztów. Jeśli poniesione przez stronę koszty procesu przewyższają obciążający ją udział, zasądzeniu na jej rzecz podlega różnica (por. postanowienia SN: z dnia 16 października 1987 r., I CZ 126/87, LEX nr 8844; z dnia 31 stycznia 1991 r., II CZ 255/90, OSPiKA 1991, z. 11-12, poz. 530).

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że przepis art. 11 ust. 3 ustawy o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa nie zmienia zasady stosunkowego rozliczenia kosztów procesu, wynikającej z art. 100 k.p.c. Przewiduje on jedynie, że jeżeli będą przyznane koszty zastępstwa procesowego Skarbowi Państwa, to należy je zasądzić na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, ale w takiej wysokości, jaka wynika ze stosunkowego rozliczenia kosztów procesu. Tymczasem w niniejszej sprawie, po całościowym stosunkowym rozliczeniu kosztów procesu, okazało się jednak, że należą się one nie pozwanemu Skarbowi Państwa, a powódce, stąd prawidłowo Sąd pierwszej instancji zasądził je od strony pozwanej Skarbu Państwa – Szefa (...) Zarządu (...) w B. na rzecz A. S..

Odnosząc się natomiast do wywiedzionych zarzutów naruszenia prawa materialnego za niezasadny należało uznać zarzut obrazy art. 129 ust. 2 ustawy - Prawo ochrony środowiska w zw. z art. 361 § 1 k.c. poprzez niewłaściwe (zdaniem apelującego) jego zastosowanie i przyjęcie, że uszczerbek w majątku powódki, polegający na obniżeniu wartości

nieruchomości, pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z ograniczeniami określonymi w uchwale Sejmiku Województwa (...) z dnia 9 lutego 2010 roku.

Bezsporne w sprawie jest, iż nieruchomość powódki znajduje się w pobliżu lotniska wojskowego w Ł., na terenie objętym obszarem ograniczonego użytkowania w części określonej, jako podobszar A. Przyczyną utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania było stwierdzenie niemożności zapewnienia poza terenem lotniska warunków gwarantujących dopuszczalny poziom hałasu.

W niniejszej sprawie nie budziła również żadnych wątpliwości materialnoprawna podstawa dochodzonych przez powódkę roszczeń odszkodowawczych, wywiedziona ze wskazanej wyżej ustawy - Prawo ochrony środowiska. Przepisy te przewidują podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej i mają charakter przepisów szczególnych w stosunku do regulacji zawartej w Kodeksie cywilnym, dotyczącej ochrony prawa własności przed naruszeniami.

Pojęcie szkody nie zostało zdefiniowane w kodeksie cywilnym, art. 361 k.c. wskazuje jedynie na zakres szkody podlegającej naprawieniu. W doktrynie i orzecznictwie przyjęte zostało, że szkodą jest uszczerbek majątkowy, czyli zmniejszenie się majątku wskutek pewnego zdarzenia, niezależnie od istnienia przesłanek odpowiedzialności za nią. Uszczerbek majątkowy może polegać na zmniejszeniu majątku przez ubytek, utratę lub zniszczenie poszczególnych składników majątkowych albo przez ich uszkodzenie lub obniżenie wartości, na zwiększeniu pasywów albo udaremnieniu zwiększenia się majątku przez nieuzyskanie korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Definicja szkody nie została zawarta również w ustawie - Prawo ochrony środowiska. Z art. 129 ust. 1, 2 i 3 ww. ustawy, wynika, że właściciel, użytkownik wieczysty lub osoba, której przysługuje rzeczowe prawo do nieruchomości, mogą żądać wykupienia nieruchomości lub jej części albo odszkodowania za poniesioną szkodę, która obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości oraz stosownie do art. 136 ust. 3 p.o.ś. - pokrycia kosztów poniesionych w celu wypełnienia wymagań technicznych dotyczących istniejących budynków, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Nie został zatem oznaczony w tych przepisach wyczerpujący katalog szkód, które podlegają naprawie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2012 r., sygn. akt II CSK 254/12, opubl. w LEX nr 1294477).

W orzecznictwie podkreśla się również, że celem uregulowań art. 129 i 136 ustawy - Prawo o ochronie środowiska jest przede wszystkim ułatwienie osobom poszkodowanym w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 24 lutego 2010 r. wskazał, że szkodą, podlegającą naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 ustawy - Prawo ochrony środowiska, jest także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, iż właściciel nieruchomości będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje, np. hałas (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, LEX nr 578138).

W odniesieniu do podniesionych w apelacji zarzutów naruszenia prawa materialnego, należy zważyć, iż § 2 Uchwały nr LI/1469/10 Sejmiku Województwa (...) wyznaczył podobszary A i B w obszarze ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Ł.. Wyznaczenie podobszarów ma istotne znaczenie, gdyż w poszczególnym podobszarze A i B różne są ograniczenia właścicieli w zakresie możliwości korzystania z nieruchomości. Przesłanką określającą rozmiary poszczególnych podobszarów jest natężenie hałasu dla pory nocnej, szczegółowo oznaczone w treści powyższego § uchwały.

W końcu zauważyć należy, że założeniem utworzenia takiego obszaru jest brak możliwości dotrzymania jakości środowiska poza terenem danego obiektu (tu lotniska). Zatem kwestia negatywnego oddziaływania lotniska na środowisko wokół niego wynika z przepisów i faktu utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania.

W świetle powyższych uwag istnienie związku przyczynowego między przedmiotowym ograniczeniem, a elementem szkody powódki, jakim jest spadek wartości jej nieruchomości, znajduje uzasadnienie jurydyczne w treści przepisu art. 129 ust. 2 p.o.ś., który wprost wskazuje, iż szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Wprowadzenie ograniczeń wynikających z utworzenia przedmiotowego obszaru samo w sobie spowodowało obniżenie wartości nieruchomości. Nie ulega bowiem wątpliwości, że potencjalny nabywca nieruchomości w tej okolicy, na co

słusznie zwrócił uwagę Sąd pierwszej instancji, wiedząc o nałożeniu administracyjnych ograniczeń, będzie bardziej zainteresowany nabyciem nieruchomości poza strefą niż w jej obrębie. Brak jest zatem podstaw do przyjęcia, że powstała po stronie powódki szkoda nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania.

Jedynie na marginesie wypada podnieść, że zarzuty apelującego pozostają w pewnej wewnętrznej sprzeczności. Z jednej bowiem strony pozwany całkowicie kwestionuje zasadność powództwa, domagając się jego oddalenia, z drugiej zaś, podważając ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, czyni Sądowi Okręgowemu zarzut nieoparcia się na opinii biegłej sądowej B. M. (1). Jak jednak już wcześniej wskazano również biegła B. M. ustaliła, że bliskość lotniska i wynikający z tego hałas skutkuje niższymi cenami nieruchomości i oszacowała ten spadek na kwotę 27.164 złotych, zaś wartość prac koniecznych do zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego budynku mieszkalnego i związaną z tym konieczność wymiany okien, montażu 1 klimatyzatora oraz izolacji stropu na poddaszu mieszkalnym wyszacowała na kwotę 19.517 złotych. Co więcej, pozwany w piśmie procesowym z dnia 27 maja 2015 roku (k.306-307) stwierdził, że powódka udowodniła spadek wartości nieruchomości zamykający się kwotą 27.164 złotych oraz koszt rewitalizacji akustycznej na poziomie kwoty 19.517 złotych, a zatem łączna jego odpowiedzialność ogranicza się jedynie do kwoty 46.681 zł i w takim też zakresie powództwo podlegałoby uwzględnieniu. Mimo tego pozwany zaskarżył wyrok również w części, w której wcześniej nie kwestionował.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozpoznającego sprawę w niniejszym składzie, zarzuty apelacji nie zdołały podważyć zaskarżonego orzeczenia również w zakresie określenia przez Sąd Okręgowy początkowego terminu, od którego należy liczyć odsetki ustawowe, których zasądzenia zażądała powódka.

W zakresie ustalania początkowej daty biegu odsetek ustawowych regułą jest, że dłużnik (odpowiedzialny za wyrównanie szkody) pozostaje w opóźnieniu z zapłatą świadczenia bezterminowego, jakim jest odszkodowanie za wyrządzoną szkodę, na zasadach ogólnych, tj. od wezwania go przez poszkodowanego do spełnienia tego świadczenia (art. 455 k.c.). Od tego momentu wierzyciel ma zatem prawo żądać odsetek ustawowych za opóźnienie na podstawie art. 481 k.c. Dotyczy to także odszkodowań dochodzonych w oparciu o przepisy art. 129 ust. 2 oraz art. 136 ust. 3 ustawy - Prawo ochrony środowiska.

Obowiązany do zapłaty odszkodowania może pozostawać w tak rozumianym opóźnieniu obowiązku wyrównania szkody, której wysokość jest znana w dacie wezwania, choćby została ona ustalona dopiero w okresie późniejszym, np. w wyniku postępowania sądowego. Dłużnik popada w opóźnienie, jeśli nie spełnia świadczenia pieniężnego w terminie, w którym stało się ono wymagalne, także wtedy, gdy kwestionuje istnienie lub wysokość świadczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22.10.2003r, II CK 146/02, Lex nr 82271 oraz wyrok z dnia 13 października 1993 r., I CRN 121/94, OSNC 1995/1/21).

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że skarżący nie został wezwany do zapłaty odszkodowania przed wystąpieniem z pozwem w niniejszej sprawie. Strona powodowa swoje żądania sprecyzowała dopiero w pozwie, gdzie wskazała, z jakich okoliczności faktycznych je wywodzi.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, zasądzając na rzecz poszkodowanej odsetki ustawowe po upływie dwóch tygodni od daty doręczenia odpisu pozwu, Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się naruszenia art. 363 § 2 k.c. Określone w tym przepisie przesłanki „szczególnych okoliczności”, jak i „innej chwili”, pozostawione zostały ocenie Sądu. Ocena ta nie może mieć charakteru całkowicie arbitralnego, ale też nie oznacza to, że Sąd nie korzysta w tym zakresie - z woli ustawodawcy - ze stosunkowo daleko sięgającej swobody (por. wyrok Sąd Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2000 r., w sprawie I PKN 563/99, opubl. w nr 18 OSNP z 2001r. pod poz. 560).

Na gruncie niniejszej sprawy pozwany co najmniej od chwili doręczenia mu odpisu pozwu (11 czerwca 201 r. – k. 50) miał możliwość dokonać we własnym zakresie oszacowania odszkodowania i jego wypłaty, a nie czekać całkowicie biernie na rozstrzygnięcie Sądu. Przyznanie odsetek ustawowych za okres wskazany przez sąd meriti stanowi rekompensatę za korzystanie przez pozwanego z kapitału. Jeżeli zobowiązany nie płaci odszkodowania w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 k.c., uprawniony nie ma możliwości czerpania korzyści z odszkodowania, jakie

mu się należy już w tym terminie. Odsetki ustawowe mają przede wszystkim zapewnić swego rodzaju zryczałtowane wynagrodzenie dla wierzyciela za korzystanie ze środków pieniężnych jemu należnych przez dłużnika. Ponadto mają na celu motywować dłużnika do jak najszybszego spełnienia świadczenia.

Zakwestionowane przez apelującego orzeczenie, zdaniem Sądu odwoławczego, nie jest sprzeczne z funkcją odsetek z art. 481 § 1 k.c., i nie przysparza powódce korzyści finansowych, nieuzasadnionych zakresem zobowiązania pozwanego, określonym w art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 ustawy – Prawo o ochronie środowiska. Całkowicie nieuprawnionym jest wiązanie początkowej daty biegu odsetek od zasądzonej na rzecz powódki kwoty z datą wyrokowania bądź datą doręczenia pozwanemu odpisu opinii biegłego sądowego. Wyrok Sądu I instancji w niniejszej sprawie nie ma charakteru konstytutywnego. Źródłem szkody dla powódki było wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania, co ograniczyło ją w sposobie korzystania z nieruchomości i pogorszyło klimat akustyczny budynku.

Bez znaczenia dla oceny zasadności zarzutu naruszenia art. 481 § 1 k.c. jest to, że w innych podobnych (jednostkowych zresztą) sprawach Sąd Apelacyjny przyjął jako początkową datę płatności ustawowych odsetek datę doręczenia pozwanemu odpisu opinii biegłego sądowego.

Mając powyższe na uwadze, uznając zarzuty pozwanego za nieuprawnione, Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną, na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach za postępowanie odwoławcze orzeczono w myśl art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Na analizowanym etapie procesu strona powodowa poniosła koszty zastępstwa procesowego, w wysokości określonej przez § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.), które zasądzone na rzecz powódki od strony pozwanej, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.